

ZNALECKÝ POSUDEK

**Posouzení Rozhodnutí ke stavebnímu záměru: „Propojení MÚK
Kosmonosy a MÚK Bezděčín – chybějící úsek II/610“**

ZNALECKÝ POSUDEK

Posouzení Rozhodnutí ke stavebnímu záměru: „Propojení MÚK Kosmonosy a MÚK Bezděčín – chybějící úsek II/610“

Úvod

Na základě objednávky organizace Frank Bold Advokáti, s.r.o., Údolní 33, 602 00 Brno, jsem zpracoval tento znalecký posudek. Smyslem posudku je odborně posoudit podklady a vydaná rozhodnutí, a to mj. z hlediska dostatečnosti zpracování dokumentů oznamovatelem. Zhodnotil jsem úplnost a validnost rozhodnutí „Závěr zjišťovacího řízení“, které vydal Krajský úřad Středočeského kraje, Odbor životního prostředí a zemědělství, jako příslušný správní orgán podle § 22 písm. a) zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění a vykonávající přenesenou působnost podle § 67 odst. 1 písm. g) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), na základě provedeného zjišťovacího řízení (dále Rozhodnutí). Tento orgán podle § 7 odst. 6 zákona rozhodl, že záměr „Propojení MÚK Kosmonosy a MÚK Bezděčín – chybějící úsek II/610“ nemá významný vliv na životní prostředí a nebude posuzován podle procesu EIA. Dále jsem zhodnotil „Aktualizované hodnocení vlivů na zájmy ochrany přírody a krajiny - Závěrečná zpráva“ (Macháček 2020) – dále Hodnocení. Z hlediska své odbornosti jsem posuzoval výhradně podklady a pasáže Rozhodnutí a Hodnocení, které se týkají obratlovců, tj. kruhoústých, ryb, obojživelníků, plazů, ptáků a savců. Posouzení podkladů a částí Rozhodnutí pro ostatní skupiny (všechny druhy bezobratlých, vyšší rostliny) jsem neprováděl, ani jsem k nim nepřihlížel. Dále jsem se zabýval těmi částmi Rozhodnutí a Hodnocení, které řeší vliv záměru na zvláště chráněné území a EVL.

Jako další podklady jsem využil všechny dokumenty, které shromáždil investor, odborné a vědecké publikace a údaje z veřejných a odborných databází.

Identifikační údaje

Název záměru: „Propojení MÚK Kosmonosy a MÚK Bezděčín – chybějící úsek II/610“ (dále jen Záměr)

Zařazení Záměru: kategorie II bod 49 „Silnice všech tříd a místní komunikace I. a II. třídy o méně než čtyřech jízdních pružích stanovené délky (2 km); ostatní pozemní komunikace od stanovené délky (2 km) a od stanovené návrhové intenzity dopravy předpokládané pro novostavby a ročního průměru denních intenzit pro stávající stavby (1000 voz/24 hod)“.

Oznamovatel: Krajská správa a údržba silnic Středočeského kraje, p. o.

Zpracovatel oznámení: Pragoprojekt, a.s., Ing. Jitka Krejčová, (zpracováno držitelem autorizace MŽP dle § 19 zákona).

K věci

V podkladu nazvaném „Aktualizované hodnocení vlivů na zájmy ochrany přírody a krajiny - Závěrečná zpráva“ (Macháček 2020) – se v kapitole Přírodní hodnoty – charakteristika (s. 24) uvádí: „Do vymezeného krajinného prostoru zasahuje západním cípem zvláště chráněné území přírody dle §14 platného znění ZOPK, a to přírodní památka Chlum u Nepřevázky. Do zájmového území koridoru zasahuje jen západní cíp dílčí části PP Cvičiště s tím, že se v kontaktu nenacházejí hodnotnější louky. Opět jde většinou o kompaktní dřevinné porosty keřů a náletových stromů v mozaice s ruderalizovanými a ruderálními bylinno-travními porosty.“

Tato formulace je zavádějící. Přesněji je třeba říci, že navrhovaný záměr přímo protíná maloplošné chráněné území přírodní památka Chlum u Nepřevázky a v průběhu stavby ho vážně naruší. Není podstatné, jestli záměr naruší velkou nebo malou část území. Podle ZOPK (§ 36) totiž je přírodní památka přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště vzácných nerostů nebo ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s regionálním ekologickým, vědeckým či estetickým významem. V odstavci (2) se uvádí, že změna nebo poškozování přírodní památky nebo její hospodářské využívání vedoucí k jejímu poškození jsou zakázány.

(Poznámka: Pro vedení silnice územím PP Chlum u Nepřevázky je tedy zřejmě nutné před schválením stavby zahájit řízení o přehlášení PP Chlum u Nepřevázky anebo udělení výjimky tak, aby bylo možno tímto územím provést naplavovanou liniovou stavbu.)

V závěru Macháček (2020) uvádí: „Nejpodstatnějším dopadem bude zásah do ochranného pásma PP Chlum u Nepřevázky při západním okraji ochranného pásma PP, kdy dojde k vydělení úzkého pásu prostorů s keří mezi dálnicí D10 a navrhovanou trasou, přestože vlastní vymezení PP Chlum u Nepřevázky v části Cvičiště zasahuje k D10 jen cípem po úroveň stávajícího vedení VVN.“ Toto tvrzení je nejen zavádějící, ale dokonce věcně nesprávné. Záměr totiž nezasahuje jen do ochranného pásma, ale přímo do ZCHÚ. Bez ohledu na to, jak velká část ZCHÚ bude záměrem dotčena resp. zničena, je nezbytné už z

těchto důvodu zpracovat hodnocení EIA. Jedině tento proces může ve svém závěru konstatovat, zda existuje/neexistuje jiná varianta, která by územní celistvost tohoto území nenarušila resp. narušila méně.

Dále Macháček (2020) uvádí: „Do dotčeného krajinného prostoru zasahuje přírodní park Chlum jako specifická kategorie ochrany krajinného rázu podle ustanovení § 12 odst. 3 zák. č. 114/1992 Sb., v platném znění. Koridor zasahuje jeho západní okraj, který je prakticky identický s okrajem vymezení EVL Chlum u Nepřevázky. V dotčeném úseku koridoru jde většinou o kompaktní dřevinné porosty keřů a náletových stromů v kontaktu s několika vzrostlými jedinci stromů, v mozaice s ruderalizovanými a ruderálními bylinotravními porosty a prostory po bývalých odstavných plochách. Severně od vyústění koridoru na pole je kontaktován pás dřevin, tvořící hranici přírodního parku.“

I tato formulace je zavádějící. Faktem, vyplývajícím z dokumentace navrhovaného záměru, je to, že silnice má vést přímo územím přírodního parku Chlum. Vzhledem k tomu, že přírodní park nepoživá ochrany jako zvláště chráněné území, ale je to kategorie určená výlučně k ochraně krajinného rázu, je možné přisvědčit formulaci v závěru podkladu (Macháček 2020): „Záměr okrajově podél D10 zasahuje do vymezení přírodního parku Chlum (...) Dojde k okrajové fragmentaci vymezení přírodního parku a tím k vydělení úzkého pásu mezi koridorem a dálnicí D10, ve směru koridoru tak dojde i k dělicímu efektu v keřových porostech v těsné blízkosti dálnice a k průsekům v několika pásech dřevin při SV hranici přírodního parku. Vlivy mírně nepříznivé, lokálně významné, trvalé, poněvadž vydělená část přírodního parku přestane plnit poslání přírodního parku ve formě kontinuálního území.“

Macháček (2020) dále uvádí, že zájmové území koridoru jen zcela okrajově zasahuje do vymezení lokality (EVL) soustavy Natura 2000, a to do evropsky významné lokality Chlum u Nepřevázky CZ0210109. Dále uvádí: „Koridor kontaktuje jen západní okraj EVL. V dotčeném úseku koridoru jde většinou o kompaktní dřevinné porosty keřů a náletových stromů v kontaktu s několika vzrostlými jedinci stromů, v mozaice s ruderalizovanými a ruderálními bylinotravními porosty a prostory po bývalých odstavných plochách, mimo těžiště výskytu předmětů ochrany EVL. Severně od EVL koridor kontaktuje pás dřevin, tvořící hranici přírodního parku.“

Tato formulace je nesprávná. Ve skutečnosti navrhovaný záměr přímo protíná EVL Chlum u Nepřevázky. Tím ho v průběhu stavby vážně poškodí a naruší jeho celistvost. Macháček (2020) uvádí, že jím vyhotovený podklad není tzv. naturovým hodnocením, ale hodnocením podle § 67 ZOPK. Naturové hodnocení je zpráva, jejímž hlavním cílem je zjistit, zda má záměr/koncepce významný negativní vliv na předměty ochrany a celistvost evropsky významných lokalit (EVL) a ptačích oblastí (PO). Předmětem je zhodnocení vlivu na ekologické funkce lokality ve vztahu k předmětům ochrany, vlivu na druhovou pestrost, propojení a komunikaci lokality s okolím pomocí migračních cest a kanálů atd. Povinnost zpracování naturového hodnocení ukládá § 45h zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody

a krajiny. V něm je uvedeno, že jakákoliv koncepce nebo záměr, který může samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit území EVL nebo PO, podléhá hodnocení jeho důsledků na toto území a stav jeho ochrany z uvedených hledisek. Naturové hodnocení je prováděno pouze pokud věcně a místně příslušný orgán ochrany přírody nevyloučil ve svém stanovisku významný negativní vliv na EVL nebo PO dle § 45i odst.1 zákona o ochraně přírody a krajiny.

Nelze si představit situaci, kdy by záměr stavby přímo protínal EVL a takový zásah by nenarušil územní celistvost EVL. Přesto se v Rozhodnutí píše: „Dále jako orgán ochrany přírody příslušný podle ust. § 77a odst. 4, písm. n) zákona sdělujeme, že na území v působnosti Krajského úřadu Středočeského kraje, v souladu s ust. §45i zákona, byl již vyloučen významný vliv předloženého záměru samostatně i ve spojení s jinými záměry, na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významných lokalit nebo ptačích oblastí, stanoviskem Krajského úřadu Středočeského kraje ze dne 28. 2. 2020 pod č. j. 029503/2020/KUSK.“

Může být předmětem sporu či správní úvahy, zda záměr má vliv na předměty ochrany příslušného EVL a zda má vliv významný nebo nevýznamný - ale nemůže být předmětem sporu, zda záměr bude mít vliv na celistvost předmětného EVL. Narušení celistvosti záměrem je naprosto nesporné. (Poznámka: v případě, že stavba bude povolena bez vyřešení tohoto vlivu, může Česká republika čelit pilotnímu řízení či infringementu nebo dokonce soudní při pro porušení práva EU). Z toho důvodu se jeví jako nezbytně nutné, provést na záměr shora uvedené hodnocení EIA a v případě EVL Chlum u Nepřevázky i naturové hodnocení. V odůvodnění se Rozhodnutí zmiňuje o vlivu Záměru na ÚSES, migrační koridory a j., ale chybí odvodnění, proč ignoruje zjevný zásah do PP/EVL Chlum u Převázky.

Macháček (2020) dále uvádí: „Zoologický průzkum dotčeného koridoru ukázal, že zájmové území představuje i přes antropogenní ovlivnění lokálně relativně heterogenní krajinný segment z hlediska nároků živočišných druhů. Na jedné straně lze dokladovat biologicky ochuzené území polních celků a intenzivnějších luk, na druhé straně část koridoru přecházející západní část prostoru s vymezením EVL/PP Chlum u Nepřevázky, pásy vzrostlých dřevin se staršími stromy nebo zahrádkovou osadou zasahuje do lokálně druhově pestřejších biotopů živočichů. Stěžejním prostorem s funkcí refugia je právě mozaika keřového porostu a xerofytních lad v různém stupni sekundární sukcese, zasahující od návrší Chlum až k dálnici D10.“

Dále autor uvádí řadu ZCHDŽ ze skupiny obratlovců, z nichž níže uvádím ty druhy, u kterých záměr skutečně závažně zasáhne do jejich biotopu a do jimi užívaných sídel. Dle mého odborného názoru je nezbytně nutné požadovat výjimku pro následující druhy:

ještěrka obecná – *Lacerta agilis* (druh je veden jako SO podle ZOPK a zároveň je v příloze VI Směrnice o stanovištích EU) – sporadicky se vyskytuje v dotčeném území.

Realizace záměru bude znamenat zásah do biotopu tohoto druhu.

slepýš křehký - *Anguis fragilis* (druh je veden jako SO podle ZOPK) - sporadicky se vyskytuje v dotčeném území, populace druhu je řídká a rozptýlená, přesto při výstavbě nelze vyloučit případnou mortalitu jedinců.

bramborníček černohlavý - *Saxicola torquata* (druh je veden jako O podle ZOPK) - zaznamenám samec v hnízdní době v okolí EVL Chlum u Nepřevázky. Možné hnízdění ve vysokostébelných ruderálech v okolí koridoru. Realizace záměru bude znamenat zásah do biotopu tohoto druhu.

koroptev polní - *Perdix perdix* (druh je veden jako SO podle ZOPK) – na polích a ruderálech se druh vyskytuje i v prostoru koridoru, možné hnízdění. Realizace záměru bude znamenat zásah do biotopu tohoto druhu.

slavík obecný – *Luscinia megarhynchos* (druh je veden jako SO podle ZOPK) - druh akusticky zaznamenán na několika místech: porosty u zastávky Nepřevázka, severní okraj EVL Chlum u Nepřevázky (pravděpodobné hnízdění 1-2 páry) a v porostu jižně od Klenice (1 pár). Záměr zasáhne do porostů dřevin s pravděpodobným nebo potenciálním hnízděním.

ťuhýk obecný – *Lanius collurio* (druh je veden jako SO podle ZOPK a zároveň je uveden v příloze II Směrnice o ptácích EU) – v prostoru záměru a jeho okolí zaznamenáván jak na území EVL Chlum u Nepřevázky, tak v pásovém porostu u Karlova vrchu. Pravděpodobné hnízdění 2-3 párů. Realizace záměru znamená přímý zásah do biotopu.

V území, které bude záměrem dotčeno (jak ve fázi stavby, tak ve fázi provozu) obývá nejméně 6 ZCHDŽ ze skupiny obratlovců. Podle § 50 ZOPK jsou zvláště chránění živočichové chráněni ve všech svých vývojových stádiích. Chráněna jsou jimi užívaná přirozená i umělá sídla a jejich biotop. Je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrcovat. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stádia nebo jimi užívaná sídla. Je tedy zřejmé, že pro záměr budou muset být uděleny výjimky ze zákazu činností (§50 ZOPK). Toto řízení sice není podmíněno studií EIA, ale při povolování výjimek bude správní orgán povinen zjišťovat, zda záměr nemohl být realizován bez zásahu do biotopů a sídel ZCHDŽ či se zásahem menším. V principu právě tyto možnosti má za úkol zjistit řízení EIA, které je variantní a hledá nejméně škodlivou variantu záměru. Už i z těchto důvodů je nezbytné vypracovat studii EIA pro záměr.

Závěry

Podklady pro rozhodnutí předložené investorem, tj. Hodnocení (Macháček 2020) jsou v zásadě dostatečně pro orientaci. Pro zjištění, zda záměr může/nemůže mít závažný vliv na životní prostředí, však dostatečné nejsou. Neřeší závažnost zásahu do územní celistvosti EVL/PP a nehodnotí závažnost zásahu do biotopů ZCHDŽ. Toto Hodnocení také v rozporu se zjištěnými a dokladovanými skutečnostmi uvádí chybné závěry.

Následné Rozhodnutí pak bylo vydáno v rozporu s identifikovanými skutečnostmi a zájmy z hlediska ochrany přírody, které budou pravděpodobně zásahem ovlivněny. Narušení celistvosti EVL Chlum u Nepřevázky CZ0210109 záměrem je naprosto nesporné a na tomto faktu nemůže nic změnit ani Stanovisko ze dne 28. 2. 2020, které tvrdí opak. Rozhodnutí je v některých částech špatně odůvodněné.

Znalecká doložka

Prohlašuji, že jsem si vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku a to ve smyslu § 110a zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, v platném znění a § 127a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění.

Tento posudek jsem podal jako soudní znalec, jmenovaný rozhodnutím Krajského soudu v Brně SPR 1020/88, pro základní obor ochrana přírody, specializace zoologie. Znalecký úkon je zapsán pod číslem 107/21 znaleckého deníku. Posudek byl vydán v jednom exempláři (jeden nečíslovaný pro archiv znalce). Posudek má 9 číslovaných stran.

RNDr. Mojmír Vlašín
soudní znalec v oboru ochrana přírody, specializace zoologie

V Brně, dne 10.3.2021

Literatura a podklady:

Anděra M., Horáček I., 2005 : Poznáváme naše savce. Sobotales Praha, 327 s.

Bejček K. a Šťastný V., 2001 : Metody studia ekosystémů. Skripta LF ČZU v Praze. Lesnická práce 110 s.

Chobot K. a Němec M.,(eds) 2017 : Červený seznam ohrožených druhů České republiky - Obratlovci, Příroda č. 34

Jeřábková L. 2011: Metodika mapování. Obojživelníci a plazi. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha

Jeřábková L., 2020: Atlas rozšíření obojživelníků ČR. Agentura ochrany přírody ČR, 107 s.

Kopečková M., Chvojková E., Wolf O., 2010 : Využívání vědeckých poznatků v hodnocení vlivů záměrů na Naturu 2000.In : Využití výzkumu a monitoringu pro ochránářský management. Sborník abstraktů z II konference ochrany přírody ČR. PF Univerzita Palackého, Olomouc

Macháček, M.,2020: Aktualizované hodnocení vlivů na zájmy ochrany přírody a krajiny - Závěrečná zpráva (Hodnocení podle §67 Zákona č. 114/1992 Sb.)

Mikátová B., Vlašín M., Zavadil V., (eds.) 2001: Atlas rozšíření plazů v České republice. Atlas of the distribution of reptiles in the Czech Republic AOPK ČR, Brno, Praha, 258 s.

Moravec, J. (ed.), 1994: Atlas rozšíření obojživelníků v České republice. Atlas of Czech Amphibians. Národní muzeum, Praha, 136 s.

Moravec, J. (ed.), 2015: Plazi – Reptilia. Fauna ČR. Academia, Praha.

Vlašín M., Mikátová B., 2007: Metodika sledování výskytu plazů v České republice. ČSOP Veronica, Brno, 39 s.

Vlašín M., Mikátová, B. 2015: Terénní výzkum plazů dostává ustálenou podobu (Standardizovaná metoda bodového transektu pro plazy), ZOO Report Profi, březen 2015, s. 3-4 (anglická a česká verze)

Rozhodnutí – Závěr zjišťovacího řízení ze dne 1. 2. 2021
KÚ St.K, Praha

Stanovisko Krajského úřadu Středočeského kraje ze dne 28. 2. 2020 pod č. j. 29503/2020/KUSK

Použité zkratky

EVL evropsky významná lokalita

PO ptačí oblast

ZCHDŽ zvláště chráněné druhy živočichů (dle vyhlášky 395/92 Sb.)

O ohrožený druh

SO silně ohrožený druh

EIA posuzování vlivů na životní prostředí

NDOP nálezová databáze ochrany přírody

AOPK ČR Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

ZOPK Zákon o ochraně přírody a krajiny 114/92 Sb.

ZP znalecký posudek

KÚ krajský úřad

VVN velmi vysoké napětí

ZCHÚ zvláště chráněné území

ÚSES územní systémy ekologické stability